

ÖZEL EĞİTİM ÖABT: TÜRKÇE ÖĞRETİMİ

****Öğrenme Hedefi:**** Okuma-yazma yöntemleri, ses bilgisel farkındalık, akıcı okuma, okuduğunu anlama stratejileri ve yazılı ifade becerilerinin öğretimini analiz edebilmek.

BÖLÜM 1: TEMEL KAVRAMLAR VE YÖNTEMLER

GEREKÇE VE ANAHTAR NOTLAR

GÜVEN (1-5)

1. Bir dildeki sözcüklerin en küçük ses birimlerine (fonem) ayrıldığını fark etme, sesleri birleştirme ve manipüle etme becerisine ne ad verilir?

- a) Ses bilgisel farkındalık
- b) Okuduğunu anlama
- c) Akıcı okuma
- d) Yazılı ifade
- e) Sözcük dağılımı

Cevap: A. Ses bilgisel farkındalık, okuma-yazma öğreniminin temelidir ve seslerin zihinsel olarak işlenmesini kapsar.

2. Türkiye'de halen uygulanmakta olan "Ses Temelli Cümle Yöntemi"nin öğretim hiyerarşisi aşağıdakilerden hangisinde doğru sıralanmıştır?

- a) Ses - Hece - Sözcük - Cümle
- b) Cümle - Sözcük - Hece - Ses
- c) Metin - Cümle - Sözcük - Hece
- d) Harf - Metin - Okuma - Yazma
- e) Ses - Metin - Anlama - Yazma

Cevap: A. Yöntem; sestem heceye, heceden kelimeye ve kelimededen anlama (cümleye) giden sentetik bir yapıdadır.

3. Parçadan bütüne (harf/ses -> hece -> kelime) giden okuma-yazma öğretim yöntemleri genel olarak nasıl adlandırılır?

- a) Sentezci (Sentetik) Yöntemler
- b) Çözümleyici (Analitik) Yöntemler
- c) Bütünsel Dil Yaklaşımı
- d) Doğrudan Öğretim Modeli
- e) Öykü Temelli Yaklaşım

Cevap: A. Sentezci yöntemler parçaları birleştirerek bütüne ulaşmayı hedefler. Ses temelli cümle yöntemi buna örnektir.

4. Aşağıdakilerden hangisi okuma-yazmaya hazırlık aşamasında değerlendirilen temel becerilerden biri ****değildir****?

- a) Görsel algılama ve ayırım yapma
- b) İşitsel ayırt etme becerisi
- c) El-göz koordinasyonu ve ince motor beceriler
- d) Mantıksal matematiksel düşünme
- e) Dinleme ve anlama becerisi

Cevap: D. Okuma-yazma hazırlığı görsel, işitsel, motor ve dil becerilerini kapsar; matematiksel mantık birincil hazırlık becerisi değildir.

ÖZEL EĞİTİM ÖABT: TÜRKÇE ÖĞRETİMİ (SORU 5-8)

BÖLÜM 2: OKUMA AKICILIĞI VE STRATEJİLER

GEREKÇE VE ANAHTAR NOTLAR

GÜVEN (1-5)

5. Akıcı okuma becerisinin değerlendirilmesinde ve geliştirilmesinde kullanılan üç temel bileşen hangisidir?

- a) Okuma Hızı - Doğru Okuma - Bürün (Prosodi)
- b) Kelime Sayısı - Ses Tonu - El Yazısı
- c) Heceleme - Ezberleme - Geri Dönme
- d) Anlama - Özetleme - Soru Sorma
- e) Sessiz Okuma - Sesli Okuma - Dikte

Cevap: A. Akıcı okuma; metni hatasız okuma (doğruluk), uygun hızda okuma ve duygusuna uygun vurgu/tonlama (bürün) yapmaktır.

6. Bir öğrencinin kısa bir metni, hedef hız ve hatasızlığa ulaşıncaya kadar defalarca yüksek sesle okuması tekniğine ne ad verilir?

- a) Koro halinde okuma
- b) Eşli (Akranla) okuma
- c) Tekrarlı okuma
- d) Yankılı okuma
- e) Sessiz hızlı okuma

Cevap: C. Tekrarlı okuma, özellikle akıcılık sorunu yaşayan öğrencilerde kelime tanıma otomatizasyonu artırmak için kullanılır.

7. Karşılıklı Öğretim (Reciprocal Teaching) stratejisindeki dört temel okuduğunu anlama tekniği arasında hangisi yer **almaz**?

- a) Tahmin etme
- b) Soru sorma
- c) Açıklama / Netleştirme
- d) Özetleme
- e) Metni kopyalama

Cevap: E. Karşılıklı öğretim bilişsel bir stratejidir; tahmin, soru, netleştirme ve özetlemeyi kapsar; kopyalama bir anlama stratejisi değildir.

8. Öğrencinin okumaya başlamadan önce konu hakkında ne bildiğini, neyi öğrenmek istediğini ve okuma sonrası ne öğrendiğini kaydettiği tabloya ne ad verilir?

- a) KWL Stratejisi (Bilinen, Merak Edilen, Öğrenilen)
- b) SQ3R Stratejisi (İncele, Sor, Oku, Anlat, Tekrarla)
- c) Hikaye Haritası (Story Maps)
- d) Anlam Haritaları (Semantic Mapping)
- e) Basamaklandırılmış Yöntem (VAKT)

Cevap: A. KWL (Know-Want-Learn) stratejisi, ön bilgileri harekete geçirmek ve amaçlı okumayı sağlamak için kullanılır.

muratvuranlar.com

BÖLÜM 3: YAZMA VE DEĞERLENDİRME

GEREKÇE VE ANAHTAR NOTLAR

GÜVEN (1-5)

9. Yazma öğretiminde "Sürece Dayalı Yazma Yaklaşımı" temel olarak hangi adımları takip eder?

- a) Planlama - Taslak Oluşturma - Düzeltme - Paylaşma
- b) Kopyalama - Ezberleme - Dikte - Kontrol
- c) Sadece güzel yazı çalışmaları
- d) Dil bilgisi kurallarına odaklanma
- e) Metin okuma ve özetleme

Cevap: A. Sürece dayalı yazma, yazmayı mekanik bir işten çıkarıp bilişsel bir süreç olarak ele alan planlı bir döngüdür.

10. Harflerin şekillerini oluşturma, satır takibi, imla ve noktalama gibi yazma becerilerinde yaşanan ciddi sınırlılıklarla karakterize edilen durum hangisidir?

- a) Disleksi (Okuma Güçlüğü)
- b) Disgrafi (Yazma Güçlüğü)
- c) Diskalkuli (Matematik Güçlüğü)
- d) Afazi (Dil Bozukluğu)
- e) Apraksi (Motor Planlama)

Cevap: B. Disgrafi, el yazısının okunaksızlığından, karmaşık yazılı ifade güçlüklerine kadar geniş bir yelpazeyi kapsar.

11. Öğrencinin okuma sırasında yaptığı hataları (atlama, ekleme, yer değiştirme, yanlış okuma) analiz ederek okuma düzeyini belirlemeye yarayan araç hangisidir?

- a) Yanlış Analiz Envanteri (Miscue Analysis)
- b) Norm Bağımlı Testler (Zeka Testleri)
- c) Ekolojik Değerlendirme Envanteri
- d) Projektif Testler
- e) Öğrenci Portfolyosu

Cevap: A. Yanlış analiz envanteri, öğrencinin okuma stratejilerini ve bağımsız/öğretim/kaygı düzeylerini belirlemek için kullanılır.

12. Öğrencinin bir dakikada okuduğu doğru kelime sayısının (DDKS) periyodik olarak grafiklenerek gelişiminin izlendiği yöntem hangisidir?

- a) Müfredat Temelli Ölçme (MTÖ)
- b) Standart Başarı Testleri
- c) Gözlem Kayıtları
- d) Öz-değerlendirme Ölçekleri
- e) Görüşme Formları

Cevap: A. Müfredat Temelli Ölçme, öğrencinin öğretim materyali üzerindeki ilerlemesini kısa süreli ve sık aralıklarla ölçer.

ÖZEL EĞİTİM ÖABT: TÜRKÇE ÖĞRETİMİ (SORU 13-16)

BÖLÜM 4: ÖZEL GEREKSİNİMLER VE UYARLAMALAR

GEREKÇE VE ANAHTAR NOTLAR

GÜVEN (1-5)

13. Disleksi (Gelişimsel Okuma Güçlüğü) olan bireylerin temel nörobilişsel sınırlılığı aşağıdakilerden hangisidir?

- a) Fonolojik (ses bilgisel) işleme sorunları
- b) Görme keskinliğinin düşük olması
- c) Zeka düzeyinin çok düşük olması
- d) Hiperaktivite ve dikkat dağınıklığı
- e) Sadece yanlış eğitim metotları

Cevap: A. Disleksi, temelde seslerin sembollerle (harf) eşleştirilmesi ve seslerin zihinsel analizindeki sınırlılıktan kaynaklanır.

14. Zihin yetersizliği olan öğrencilere okuma öğretiminde, becerinin küçük basamaklara ayrıldığı ve sistemli geri bildirim verildiği en etkili model hangisidir?

- a) Doğrudan Öğretim (Direct Instruction)
- b) Bütünsel Dil Yaklaşımı (Whole Language)
- c) Serbest Okuma Etkinlikleri
- d) Yalnızca Sessiz Okuma ve Anlama
- e) Metin Ezberleme Yöntemi

Cevap: A. Doğrudan Öğretim, yapılandırılmış içeriği ve hata düzeltme süreçleriyle özel eğitimde Türkçe öğretiminin altın standardıdır.

15. Okuduğunu anlama stratejilerinden hangisi, öğrencinin metni anlama sürecindeki bilişsel adımlarını dışa vurmasını kapsamaz?

- a) Sesli Düşünme (Think-Aloud)
- b) Kendi Kendine Soru Sorma
- c) Görselleştirme (Zihinde canlandırma)
- d) Pasif okuma ve altını çizme
- e) Metin yapısını analiz etme

Cevap: D. Pasif okuma stratejik bir süreç değildir; etkili okuyucu metinle aktif etkileşim kurar (tahmin, görselleştirme vb.).

16. Okuma güçlüğü çeken öğrencilere harflerin öğretiminde görme, işitme ve dokunma duyularının aynı anda kullanıldığı yaklaşımın genel adı nedir?

- a) VAKT (Görsel-İşitsel-Kinestetik-Dokunsal)
- b) Orton-Gillingham Yaklaşımı
- c) Fernald Yöntemi
- d) Sadece İşitsel Yöntem
- e) Çok Duyulu (Multisensory) Yaklaşım

Cevap: E. Çok duyulu yaklaşım, bellekte kalıcılığı artırmak için birden fazla duyu kanalından bilgi girişini hedefler.

ÖZEL EĞİTİM ÖABT: TÜRKÇE ÖĞRETİMİ (SORU 17-20)

BÖLÜM 5: İŞLEVSEL BECERİLER VE DİL BİLGİSİ

GEREKÇE VE ANAHTAR NOTLAR

GÜVEN (1-5)

17. Bireyin günlük yaşamda bağımsızlığını sürdürebilmesi için gerekli olan (form doldurma, tabela okuma, mesaj yazma) becerilere ne ad verilir?

- a) İşlevsel Okuma-Yazma
- b) Akademik Okuma
- c) Edebi Eleştiri
- d) Yaratıcı Yazarlık
- e) Dil Bilimi Analizi

Cevap: A. İşlevsel okuma-yazma, özellikle ağır yetersizliği olan bireylerde toplumsal uyum için öncelikli hedeftir.

18. Cümle kurarken kelimelerin doğru sıralanması ve dil bilgisi kurallarına uygun bağdaştırılması hangi dil alanı ile ilgilidir?

- a) Anlam Bilgisi (Semantik)
- b) Söz Dizimi (Sentaks)
- c) Ses Bilgisi (Fonoloji)
- d) Edimbilim (Pragmatik)
- e) Biçimbilim (Morfoloji)

Cevap: B. Söz Dizimi (Sentaks), cümledeki sözcüklerin dizilişini ve dil bilgisi kurallarına uygunluklarını inceleyen dil alanıdır.

19. Öğrencinin okuma sırasında anlama sürecini takip etmesi, metinle ilgili kendine sorular sorması ve strateji kullanmasını içeren sürece ne ad verilir?

- a) Bilişsel Süreç İzleme / Üstbiliş
- b) Mekanik Okuma
- c) Pasif İzleme
- d) Geleneksel Ölçme
- e) Ezber Dayalı Öğretim

Cevap: A. Üstbilişsel stratejiler, öğrencinin kendi öğrenme ve anlama süreçlerini yönetmesini sağlayarak okuduğunu anlamayı artırır.

20. Türkçe öğretiminde bir becerinin (örneğin; büyük harf kullanımı) farklı materyaller, farklı kişiler ve farklı ortamlarda da sergilenmesine ne ad verilir?

- a) Genelleme
- b) Ayırt Etme
- c) Şekil Verme
- d) Sıllikleştirme
- e) Pekiştirme

Cevap: A. Genelleme, öğrenilen bir dil becerisinin sınıf dışındaki farklı bağlamlarda da kullanılabilmesi durumudur.

muratvuranlar.com

ÖZEL EĞİTİM ÖABT: TÜRKÇE ÖĞRETİMİ (SORU 21-24)

BÖLÜM 6: TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE ÖZEL YÖNTEMLER

GEREKÇE VE ANAHTAR NOTLAR

GÜVEN (1-5)

21. Aşağıdakilerden hangisi okuma güçlüğü çeken bir öğrenciye uygulanan "Yankılı Okuma" tekniğini en iyi açıklar?

- a) Öğretmenin bir cümleyi okuması, ardından öğrencinin aynı cümleyi tekrar etmesi
- b) İki öğrencinin aynı metni birlikte okuması
- c) Öğrencinin metni kendi kendine içinden okuması
- d) Tüm sınıfın koro halinde okuması
- e) Metnin sadece son kelimelerinin okunması

Cevap: A. Yankılı okuma (Echo reading), öğretmenin model olduğu ve öğrencinin onu 'yankı' gibi takip ettiği bir akıcılık çalışmasıdır.

22. Görme yetersizliği olan bir öğrenci için hazırlanan Türkçe öğretim materyallerinde aşağıdakilerden hangisi "erişilebilirlik" açısından en kritiktir?

- a) Metinlerin Braille alfabesine veya sesli formata dönüştürülmesi
- b) Metinlerin sadece büyük puntıyla yazılması
- c) Resimli kartların kullanılması
- d) Sessiz okuma sürelerinin artırılması
- e) Yazılı sınav sayısının artırılması

Cevap: A. Görme yetersizliği olan bireyler için metinlerin Braille veya sesli betimleme ile sunulması temel bir uyarlama değildir.

23. Zihinsel yetersizliği olan bir öğrenciye yeni bir kelime öğretilirken "Anlam Haritası" kullanmanın temel amacı nedir?

- a) Kelime ile ilgili kavramlar arasında görsel bir bağ kurmak
- b) Kelimenin sadece imlasını öğretmek
- c) Öğrencinin hızını ölçmek
- d) Metni ezberletmek
- e) Dil bilgisi kurallarını hatırlatmak

Cevap: A. Anlam haritaları, kelimenin anlamını ve ilişkili olduğu diğer kavramları görselleştirerek kavramsal gelişimi destekler.

24. Aşağıdakilerden hangisi yazılı ifade becerilerini geliştirmede kullanılan "Kendini Düzenleme Stratejileri Gelişimi" (SRSD) modelinin bir aşaması değildir?

- a) Metni rastgele kopyalama
- b) Stratejinin model alınması
- c) Güdümlü uygulama
- d) Ezberleme aşaması
- e) Bağımsız uygulama

Cevap: A. SRSD modeli, yazma sürecini planlamayı ve yönetmeyi öğretir; rastgele kopyalama bu modelin bir parçası değildir.

ÖZEL EĞİTİM ÖABT: TÜRKÇE ÖĞRETİMİ (FINAL)

BÖLÜM 7: SONUÇ VE ÖZET

GEREKÇE VE ANAHTAR NOTLAR

GÜVEN (1-5)

25. Türkçe öğretiminde "Ses Temelli Cümle Yöntemi"nde harflerin verilmiş sırasıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- a) Harfler, kullanım sıklığı ve kolaylığına göre gruplandırılarak verilir (ELAKİN vb.)
- b) Harfler alfabetik sıraya göre verilir
- c) Sadece sesli harfler önce verilir
- d) Önce en zor telaffuz edilen harfler verilir
- e) Herhangi bir sıra takip edilmez

Cevap: A. Güncel programda sesler, anlamlı hece ve kelimeler oluşturmaya en uygun olan ELAKİN grubuyla başlanarak verilir.

muratvuranlar.com